

Bebocsátásra várva
Fotó: Greber György

nem hagytuk ki a pincészetet sem, ahol megnyugtató volt érzékelni, hogy mily nagy gondal ügyelnek a szerzetesek a test és a lélek harmonikus együttműködésére.

A harmadik nap visszatérő programpontja a helyi közgyűjtemények helyismereti tevékenységének bemutatása. Győrben a bőség zavarával kellett megküzdeniük kollégáinknak, hisz e kérdéskörben is oly pazar kínálatból válogathattak. Úgy vélem, nem eredménytelenül. Először *Horváth József*, a megyei könyvtár igazgatója Győr-Moson-Sopron megye közgyűjteményei, majd *Ásványi Ilona* a pannonhalmi bencés könyvtár, *Csécs Teréz* a megyei múzeumi könyvtárak helyismereti tevékenységét mutatta be.

Menneyeiné Várszegi Judit, a megyei könyvtár munkatársa, a helyi életrajzi lexikonok és adattárak szerkesztésének sajátosságairól, *Néma Sándor* pedig a XVIII–XIX. századi úrbéri térképek digitalizálásáról tartott igen érdekes előadást.

Vendéglátóink egy alkalmi kiadványt is készítettek a résztvevők számára *Visszatekintő* címmel. Ebben számos kollégánk írását olvashattuk, melyet az elmúlt tizenöt év eseményeire emlékezve írtak. Hadd idézzek ezek közül zárógondolatként Horváth Sándor Domonkostól: „Civilizált létünk jellemző vonása az, hogy történetünk van. Gyáraknak, könyvtáraknak, könyveknek – embereknek. És attól történet, hogy megőrizzük, feldolgozzuk, közzé tesszük, ápoljuk – tudjuk, és tudására bízunk. Mindenütt, ahol tehetjük.” Ezt tehetjük Győrben is. Köszönet érte vendéglátóinknak, akik a komoly szervező munkát követően három napon át igyekeztek mindent megtenni azért, hogy Győr valóban olyan találkozások városa legyen, ahol jól éreztük magunkat. ■

Könyvtárosok világnapja Nyíregyházán

❖ Pásztor Zoltánné

„Az ünnep a szív legfőbb gazdagsága” – Csorba Győző költő szavai jutottak eszembe, s valami nagyon meleg érzés járta át a szívemet, amikor sűrű léptekkel igyekeztem a Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár felé 2009. április 14-én. A könyvtárosok világnapja alkalmából megrendezett rendhagyó és ünnepélyes taggyűlésre voltam hivatalos, ahol együtt voltak a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Szervezete tagjai és meghívott vendégei.

Az ünnepi alkalom résztvevőit *Gál Józsefné*, a területi szervezet titkára köszöntötte az őt jellemző kedves és meleg hangon, majd ismertette összejevetelünk ünnepi és rendhagyó apropóját, hisz e szép napon első ízben került sor az egyesület területi szervezete által alapított könyvtárosi kitüntetés átadására. „De hogyan is jutottunk el a mai ünnepélyes pillanatokig?” – tette fel a kérdést, s válasza nyomán valóságos kis történelem bontakozott ki előttünk a díj születését illetően. „Szervezetünk négy éve foglalkozott először a könyvtárosaink munkáját elismerő díj alapításának gondolatával. A téma több alkalommal került közgyűlés elé, beszéltünk róla, levettük napirendről, közben érlelődött bennünk a megvalósítás gondolata. 2007-ben aztán munkacsoportot alakítottunk, melynek javaslata alapján *Kovács Tibor* nyugalmazott könyvtárigazgató kolléga vezetésével, a tőle megszokott alaposan és precizitással kidolgoztuk a könyvtárosi díjak alapításának szabályzatát. A 2008. október 20-án megtartott taggyűlés elfogadta a szabályzatot, s felhatalmazta a vezetőséget: készítse elő a díjak átadását.” A kitüntető díjak alapításának célja: Szabolcs-Szatmár-Bereg megye közművelődési, felsőoktatási és szakkönyvtáraiban, továbbá a képzőhelyeken dolgozók szakmai tevékenységének, a könyvtári kultúra és szolgáltatás továbbfejlesztésében elért kiemelkedő teljesítményeknek az elismerése, illetve az aktív könyvtárosi tevékenységet befejező és már korábban nyugdíjba vonult munkatársak több évtizedes életműjének méltatása, elismeré-

se. Ennek megfelelően két díj alapításáról született döntés: az aktív dolgozók számára a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Könyvtári Kultúrájáért díj, a nyugdíjas munkatársak részére a Csendes János-életműdíj adományozható.

A Magyar Könyvtárosok Egyesületének területi szervezetei között az országban egyedülálló a mi kezdeményezésünk.

A könyvtárosi díjak adományozása finansziális háttérének megteremtése sem volt egyszerű feladat, de a fenntartó önkormányzatok és a könyvtárvezetők támogatásának, példaértékű hozzáállásának és bölcsességének köszönhetően a testületi díjak és két egyén pártoló tagdíjának befizetésével sikerült ezt is megoldani.

A könyvtárosok világnapja

Még mielőtt azonban a díjak átadására került volna sor, meghallgathattunk egy nagyon élményszerű és hiánypótló ismereteket közvetítő tájékoztatót a könyvtárosok világnapjáról *Kührner Éva*, a nyíregyházi Kállai Rudolf Orvostudományi Szakkönyvtár vezetője előadásában. „Manapság, amikor világnapoktól hangos a média, még mi, szakmabeliek sem igen tudunk erről a jeles ünnepnapról” – kezdte mondandóját előadónk, majd beszámolt arról a kis kutatásról, amit a könyvtárosok világnapja eredetéről végzett. Szomorúan fogalmazta meg: „Ünnepünket nem tartják számon a világnapokat regisztráló honlapok (a világnapok.hu vagy a világnapok.lap.hu), de legnagyobb könyvtáraink, az OSZK vagy a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár jeles napok gyűjteményei sem, mint ahogy nem emlékezik meg róla a Könyvtári Intézet oldala sem. Még az ünnep kezdeményezőinek, az ALA-nak és az IFLA-nak a honlapján sincs érdemi információ, de a hazai könyvtáros szaksajtó sem tünteti ki figyelmével ezt a napot. Mindössze a győri Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár honlapján és a Wikipédia egysoros közleményében olvashatunk arról, hogy április 14-éhez köthető ez az ünnep.”

Ezt követően aztán megtudtuk: néhány éve határozott úgy az Amerikai Könyvtárak Szövetsége (ALA) és a Könyvtári Egyesületek és Intézmények Nemzetközi Szövetsége (IFLA), hogy minden évben kell egy nap, amikor a

könyvtárosokra figyel a világ – így lett április 14. a könyvtárosok világnapja.

E kis előadás mondanivalója világos volt mindannyiunk számára: mi magunk igen sokat tehetünk azért, hogy felhívjuk a társadalom figyelmét a könyvtárak és a könyvtárosok nyújtotta értékekre. S erre a könyvtárosok világnapja nagyszerű lehetőséget kínál ilyen és hasonló rendezvények szervezésével, ahogyan a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Szervezete teszi: szakmai elismerő díjak odaítélésével és átújításával.

Hivatása könyvtáros

Ezután *Zselinszky Lászlóné*, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Szervezetének elnöke szólította meg a jelenlévőket. Kedves köszöntése után ismertette a megyei kitüntető díjak alapításának célkitűzéseit: „Mi itt most helyben igyekeztünk lehetőséget teremteni azon kimagasló teljesítmények elismerésére, melyek a szűkebb helyi környezetben kívül is kisugárzó erővel bírnak. Szándékunk szerint ösztönző, motiváló erő szeretnénk lenni a fiatalok, de minden korosztály és generáció számára, illetve az intézményeket működtető fenntartóknak is a könyvtárak, a szakemberek támogatására. Szeretnénk azt a szellemiséget erősíteni, mely a könyvtárak korszakváltásának továbblépéséhez szükséges emberi tényező fontos szerepét hangsúlyozza.” Területi szervezetünk elnöke rólunk és értünk is szólt, amikor a könyvtárság, a könyvtárosi hivatás változásairól beszélt, kezdve a könyvtárak ősi tevékenységével, amely magában foglalja az ismeretek gyűjtését, tárolását, rendezését és közreadását. Napjainkban ez a munka is összetettebb, s igen sokoldalú emberi és szakmai jártasságot kíván. „A könyvtáros a rendszerező képességével mozgósítja a felhalmozott ismereteket, és minél több ember birtokába képes azokat eljuttatni. Ehhez a könyvtáros legyen jártas valamennyire minden tudományterületen, emellett egy szűkebb szakterületen mélyebben. Legyen olvasott és tájékozott, tudjon kritikusan választani lényeges és lényegtelen között. Ismerje az olvasói szokásokat. Legyen tisztában a társadalom elvárásaival, pedagógiai, pszi-

chológiai ismeretekkel kell rendelkeznie, pontos, precíz rendszerező képességgel és logikai készséggel” – fogalmazta meg elnökünk, majd így folytatta: „A könyvtáros pszichológus, potenciális segítségforrás az oktatásban részt vevők, a kultúra iránt érdeklődők és a szociálisan elesettek számára is. Művelt, okos, tájékozott, nyitott, kultúraközvetítő, nevelő, olvasmányokat ajánló, de a globális és a helyi elvárások új igényeket is megfogalmaznak. Szükség van számítógépes ismeretekre, nyelvtudásra, marketing- és üzleti ismeretekre, továbbá hatékonyabb érdekérvényesítés kell, egyfajta önpropaganda – tehát az alkotó módon való reagálás a külső társadalmi elvárásokra.”

Akik az elismerő díjakat átvehették

Hevesen dobogó szívvel és olykor könnyeinkkel küzdve éltük meg a nap legünnepélyesebb perceit, amikor a kitüntető díjak átadására került sor. Meghatódottság lett úrrá a teremben, amikor kedves moderátorunk bejelentette: „A könyvtári kultúra és szolgáltatás továbbfejlesztésében elért kiemelkedő teljesítményének és több évtizedes életpályájának elismeréseként *Biczák Lászlóné Márti* néninek, a Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár nyugalmazott könyvtárosának a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Szervezete a Csendes János-életműdíjat adományozza.”

Biczák Lászlóné 1962. október 1-jén kezdte meg könyvtárosi munkáját a megyei könyvtárban. Műveltsége, tájékozottsága, könyv- és folyóirat-ismerete, a munkával szemben támasztott igényessége, az olvasók szeretete a könyvtárosok élvonalába emelte. 1977-ben kinevezték a könyvtári módszertani csoport élére, emellett 1979-től könyvtári szakfelügyelői feladatokat is ellátott a megyében. Nyugdíjba vonulásáig minden energiáját a megyében lévő kettős funkciójú könyvtárak létrehozásának, működtetésének segítésére fordította. Útmutatót készített szervezeti és működési szabályzatuk kidolgozásához. Az elkészült tervzet alapján az Országos Közművelődési Alaptól a nyíregyházi járás huszonegy településének könyvtára több mint egymillió forintot kapott. Nyugdíjazása után a Nyíregyházi Városi Tanács művelődési osztályára hívták dolgoz-

ni, ahol a városi általános iskolai könyvtári el-látórendszer tervezetét dolgozta ki részmunka-időben, innen a Művészeti Szakközépiskolába hívták iskolai könyvtárosnak, ahol 2006-ig tevékenykedett. A megérdemelt pihenés idejében szellemi frissességgel követi a megjelenő könyveket, a város kulturális eseményeit.

Az ünnepi eseményt megtisztelte jelenlétével a díj névadójának özvegye, *Csendes Jánosné Klárka* néni, akit Kovács Tibor köszöntött meleg szavakkal és egy gyönyörű virágcsokorral. Klárka néni meghatott szívvel mondott köszönetet, hogy ily igazi odaadó szeretettel emlékeznek meg az ő szeretett férjéről, Csendes Jánosról.

A könyvtárosi életpályát elismerő kitüntetés és a Csendes János portréját megörökítő emléklakett átadása után a könyvtáros szakma egy olyan aktív művelőjére – szívem szerint így fogalmaznék: harcosára – irányult a figyelmünk, aki megyénk északi szegletében szolgálja szűkebb és tágabb környezetének boldogulását. Ő *Szivák Gábor*, a Kisvárdai Városi Könyvtár igazgatója, aki elsőként kapta meg a területi szervezetünk által alapított Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Könyvtári Kultúrájáért díjat.

Szivák Gábor 1988-ban, a főiskola elvégzése után, a kisvárdai Ady Endre Művelődési Központban helyezkedett el színházi előadóként. 1989-ben részese volt a Határon Túli Magyar Színházak Fesztiválja létrehozásának. 1992-ben nevezték ki a városi könyvtár igazgatójának. Legfontosabb céljának a jól működő, hagyományos tevékenységet folytató intézmény továbbfejlesztését, kulturális hatásának erősítését és a könyvtár technikai és szakmai modernizációját tekintette. A lendületes és kitartó munka meghozta eredményét: 1996-ban elvégezték a könyvtári katalógus elektronizációját, 2000-ben bevezették az elektronikus kölcsönzést, 1997 óta biztosítják a könyvtárlátogatók számára a szélessávú internet használatát. Szivák Gábor igazgató számos egyéb program elindításában vállalt kezdeményező szerepet, melyek jelentősen hozzájárultak Kisvárdai város és térsége kulturális életének gazdagításához: könyvtári csevegések 1993-tól, már túl vannak a 160. előadáson; tudományos tanácskozások 1997-től; Könyvtári Galéria 2001-től; EU Közkönyvtári

Program 2002-től; eMagyarország pont 2004-től; KKKSZ 2006-tól, NAVA Filmklub 2008-tól. 2005-től indította útjára a kistérségi mozgókönyvtári rendszer megteremtését. Igen értékes publikációs tevékenysége, közel húsz tanulmánya jelent meg szakmai folyóiratokban, és több helyi kiadvány szerkesztője. Folyamatosan közreműködik előadóként könyvtárszakmai konferenciákon, a tudományos előadásoknak és a TIT rendezvényeinek is állandó előadója, rendszeresen tanít a felnőttképzésben.

Az elismerő díjakat Nagy László, a Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár igazgatója és Zselinszky Lászlóné, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Szervezetének elnöke adta át a kitüntetett kollégáknak.

Funkció és hivatás a 3K lapjain

Az ünnepi pillanatok után a könyvtárosok világnapja nyíregyházi befejező programjaként egy különösen érdekes és informatív előadást hallgathattunk meg személyesen Mezey Lászlótól, a Könyv, Könyvtár, Könyvtáros felelős szerkesztőjétől *Funkció és hivatás, korszerű törekvések és hagyományfolytonosság a 3K lapjain* címmel. Mezey László tájékoztatója új üzenetet hordozott számunkra, akik hónapról hónapra kézbe vesszük, olvassuk a lapot. Most megláthattuk, megízlelhattuk, ami a cikkeken és rovatokon túl létezik: a 3K ars poeticáját, hitvallását. Jó volt első kézből, a szerkesztőtől hallani, miként – és főképp miért – törekszik egyensúlyi szerep betöltésére a lap, egyszerre szolgálva az újtó törekvéseket és a hagyománynak a szakma önbecsülését megalapozó folytonosságát. A Könyv, Könyvtár, Könyvtáros sokszínűsége törekszik a potenciális olvasói kör kiszolgálását tekintve is. Ahogyan Mezey László megfogalmazta: „Egyformán sokat mondónak kell lennünk egy olyan olvasó számára is, aki évtizedes könyvtári szakmai múlttal rendelkezik, de annak is, aki éppen most könyvtárszakos hallgató. Tudnunk kell anyagokat közölni a könyvtártudomány élenjárói számára is, hogy az ő számukra is érdekes legyen a lap, de olyanok számára is, akik könyvtáros asszisztensként tevékenykednek. Mindazoknak kell szólnia a 3K-nak, akiknek

nem közömbös a könyvtárügy.” A főszerkesztő úr beavatott bennünket a lapnak a 2009. év hátralévő hónapjaira tervezett tematikájába is. Megtudtuk, hogy olvasni fogunk az EU-s pályázatokról, azok tapasztalatairól, a digitalizálás lehetőségeiről, a könyvtár 2.0 szolgáltatásról, a minőségbiztosításról, az esélyegyenlőség-teremtésről, a könyvtári adatbázisokról, az ODR-ről, a könyvtári honlapokról, a könyvtár mint közösségi tér használatáról, és hagyományápoló cikkek várhatók a Kazinczy-évforduló kapcsán. Nagyon érdekesnek ígérkezik Katsányi Sándor írása arról, hogy az 1956 utáni megtorlások elől hogyan menekültek be nagyon értékes emberek a Szabó Ervin Könyvtárba és hogyan lettek ott menedéket. Mezey László végezetül elmondta: „A 3K abszolút nyitott! Bárkinek olyan témája, ötlete, terve van, amit szeretne megírni, akkor nyugodtan telefonáljon vagy írjon e-mailt, ha olyan a cikk – és a beérkezett cikkek túlnyomó többsége közlésre érett – , akkor én nagyon szívesen fogadom.”

Az előadás után rövid beszélgetés alakult ki, melyben a kérdezők és előadónk érintették a remittenda példányok hasznosítási lehetőségét és az előfizetői kör bővítésének törekvéseit.

„Az ünnep a szív legfőbb gazdagsága” gondolatával érkeztem erre a rendezvényre, és ez az érzés erősödött meg bennem a program végzetével is, hisz valóban sokat gazdagodtunk szívben és lélekben ezen a szép napon, s e kedves ünnepből sok erőt meríthettünk a dolgos hétköznapokra. ■

Gratulálunk Biczák Lászlónénak és Szirák Gábornak az elismeréshez, és további örömeket, sikereket kívánunk! – a szerk.

Elkészült és újra látható a kiskunhalasi könyvtár előtt a *Lány madárral* című szobor, amelyet tavaly színesfémtolvajok loptak el.